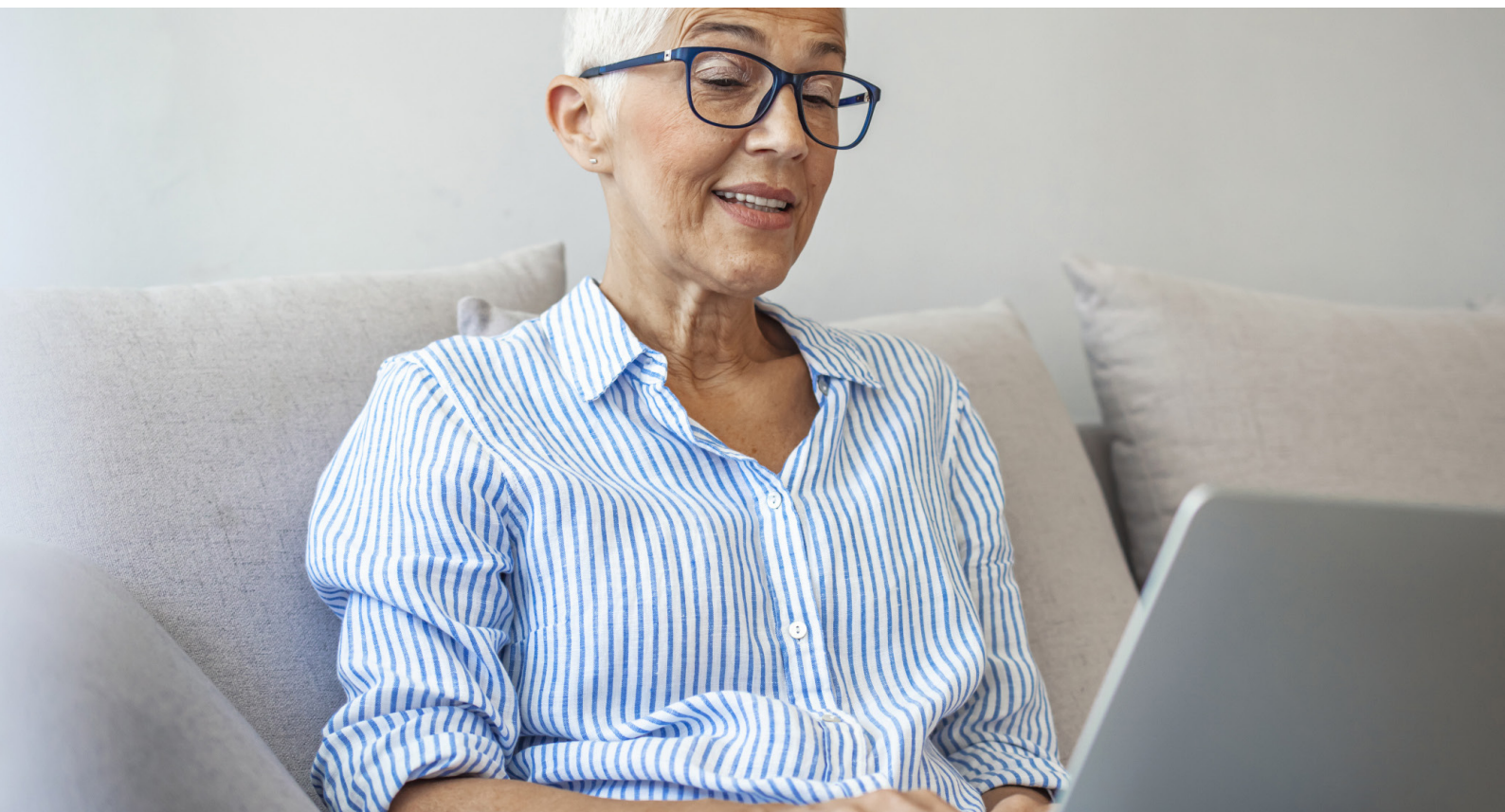

Fler kan jobba och må bra med en flexibel sjukförsäkring

Reumatikerförbundets förslag för ett inkluderande arbetsliv

**Reumatiker
förbundet**

"Tror du att du skulle yrkesarbeta mer om du hade möjlighet att få sjukpenning eller sjukersättning/aktivitetsersättning på någon annan procentsats än den du har i dag?"

Sjukpenning: 19 procent ja

Sjuk- eller aktivitetsersättning :12 procent ja

Bakgrund

I Sverige lever ungefär 1,3 miljoner människor med reumatisk sjukdom. Modern behandling, bland annat med biologiska läkemedel, har avsevärt förbättrat möjligheterna för många att arbeta och leva ett aktivt liv. Men för ungefär en tredjedel av alla med reumatisk sjukdom har biologiska läkemedel ingen märkbar effekt och för vissa avtar effekten av dem med tiden. Även de som har en god effekt av sin behandling kan behöva gå ner i arbetstid eller helt avstå från att arbeta när sjukdomsaktiviteten är hög, det vill säga vid skov.

Sjukförsäkringarna ska täcka upp för ett inkomstbortfall under en begränsad tid (sjukpenning) eller ersätta en inkomst på lång sikt (sjuk- eller aktivitetsersättning). Men många kroniskt sjuka menar att systemet är för stelbent eftersom det i dag endast är möjligt att få sjukpenning eller sjuk-/aktivitetsersättning på 25, 50, 75 eller 100 procent. Procentsatserna tar inte hänsyn till

om en individs arbetsförmåga ligger på exempelvis 60 procent.

Under 2024 genomförde Reumatikerförbundet en enkätundersökning som visar hur medlemmarna upplever att sjukförsäkringssystemet fungerar för dem.

Reumatikerförbundets synpunkter

Reumatikerförbundet anser att det behövs ett mer flexibelt sjukförsäkringssystem, som utgår från personens faktiska förmåga att arbeta. Det finns flera exempel på detta i våra grannländer.

I Norge kan sjukpenning beviljas i intervall om 10 procent, och i Danmark kan sjukpenningen anpassas efter individens arbetsförmåga utan en strikt procentuell skala och med fokus på anpassningar på individens arbetsplats.

Om fler kan jobba mer är mycket vunnet för både individ och samhälle. En hälsoekonomisk rapport från 2023 visar att det är kostnader utanför sjukvården, som exempelvis sjukfrånvaro och sjukersättning, som har störst ekonomisk påverkan på samhället när det gäller sjukdomar i rörelseorganen.

Som exempel kan nämnas att den årliga totala kostnaden för hela patientgruppen med reumatoid artrit (RA/ledgångsreumatism) kan vara så hög som 6,4 miljarder kronor. Av dessa kostnader är uppskattningsvis 70–75 procent indirekta kostnader.

Att i någon mån kunna arbeta ideellt om man har sjuk- eller aktivitetsersättning är viktigt för många kroniskt sjuka – oavsett diagnos.

Vissa människor kan nämligen aldrig arbeta hundra procent, på grund av sin sjukdom eller funktionsnedsättning.

För en del av dessa är engagemanget i en ideell förening ett ljus i vardagen. Föreningslivet kan ge samvaro och en känsla av mening och kan dessutom fungera som arbetsträning. Ofta gör föreningsarna också en betydande samhällsnytta. Att delta i samhället och föreningslivet är dessutom en demokratisk rättighet som inte ska begränsas av sjukdom eller funktionsnedsättning.

Reumatikerförbundet vill:

- Att sjukförsäkringssystemet blir mer flexibelt med fler nivåer för sjukpenning och sjuk- respektive aktivitetsersättning än de som finns i dag.
- Att reglerna blir mer lättbegripliga och förutsägbara när det gäller hur mycket ideellt arbete som individen kan åta sig utan att förlora sin ersättning.
- Att informationen från Försäkringskassan blir tydligare och enklare att förstå.
- Att arbetsgivare som anställer personer med funktionsnedsättning eller kronisk sjukdom får kontinuerligt stöd, exempelvis för arbetsanpassningar.

Om enkäten

Undersökningen genomfördes under oktober 2024 som riktad webbenkät. Urvalet var alla medlemmar från 18 till 70 år som har e-post, och totalt skickades enkäten till 14 040 respondenter. Efter tre påminnelser hade totalt 3 413 enkäter besvarats vilket gav en effektiv svarsfrekvens på 25 procent.

Enkätens resultat

Enkäten visar att en betydande andel av de som besvarade enkäten skulle kunna arbeta mer om sjukförsäkringen erbjöd större flexibilitet, och om det vore enklare att snabbt ställa om för den som har en sjukdom som går i skov.

- Ungefär var femte person av de som har sjukpenning skulle kunna tänka sig att jobba mer, om sjukförsäkringen vore mer flexibel. Bland de som har sjuk- eller aktivitetsersättning är det mer än var tionde person.
- Många medlemmar påtalar också behovet av att vid skov kunna minska arbetstiden på motsvarande sätt.
- Av de som i dag har ett ideellt engagemang samtidigt som de har sjukpenning eller sjuk/ aktivitetsersättning, upplever sex av tio en oro över att förlora sin ersättning på grund av det ideella engagemanget. För en av fem är denna oro mycket stor.
- En av fem uppger att de valt att inte engagera sig ideellt överhuvudtaget, på grund av oro och rädsla för att mista sin sjukersättning.
- Många tycker att Försäkringskassans information om hur mycket ideellt engagemang som är tillåtet vid sjukersättning, är otydlig och svår att förstå.

Kunskap, handlingskraft, gemenskap

Reumatikerförbundet är en medlemsorganisation som arbetar för att tillvarata reumatikers intressen. Vår vision är ett bra liv för alla reumatiker och lösningen på reumatismens gåta.

För att nå dit arbetar vi med kunskapsspridning, påverkansarbete, forskningsfinansiering, och olika former av stöd till människor som berörs av reumatisk sjukdom.

Läs mer om vad Reumatikerförbundet vill:

08 505 805 00
info@reumatiker.se
reumatiker.se

**Reumatiker
förbundet**